

De laatste zeep

Het ligt in menig keukenkastje. Na meer dan anderhalve eeuw wordt Ossengalzeep nog steeds op de traditionele wijze gemaakt, in de laatste zeepfabriek van Nederland. „Het gebeurt maar heel zelden dat we van klanten horen dat het niet mogelijk was om de vlekken te verwijderen.”

Is Nederland nog steeds een land van helderheid, boenen en schrobben? Olga van Son, bedrijfsleidster bij zeepfabriek Siderius, heeft niet direct een antwoord paraat. „We staan bekend als een aangeharkt land. De omgeving is goed opgeruimd en georganiseerd. Nederlanders worden daarnaast geroemd om hun proper-

fabriek

heid. De voorjaars schoonmaak bestaat nog altijd. Maar of het in en om het huis echt netjes is?" Ze schiet in de lach. „Als je de ramen van dit bedrijfspand bekijkt, passen wij niet in dat beeld.”

De zeepfabriek staat een beetje achteraf op een industrieterrein in Vuren, een dorp onder de rook van Gorinchem. Direct bij binnenkomst wordt de bezoeker getroffen door de frisse geur van verschillende soorten zeep.

De fabriek werd dertig jaar geleden opgericht door de heer Siderius. Het bedrijf kwam naar Vuren toen de huidige eigenaar de zeepfabriek overnam. Toen al werd er bij Siderius Ossengalzeep geproduceerd, maar zeven jaar geleden werden de rechten

voor dit oude product gekocht. Siderius is de laatste echte zeepfabriek van Nederland, weet Olga van Son. „Er zijn nog wel wat hobbyisten actief, maar wij zijn de enige die op serieuze schaal zeep produceren. Vroeger waren er veel meer. Stukken

Olga van Son: „Al in 1851 was bekend dat ossengal geschikt is voor ontvetten”

zeep, met uitzondering van vlekkenproducten, worden nu vooral decoratief gebruikt. Vroeger waren er geen pompjes of wasmiddelen en was zeep veel belangrijker.”

Gal

Het recept is nog hetzelfde als in 1851, toen een Haarlemse apotheker de vlekkenverwijderaar bedacht. Wellicht was hij geïnspireerd door de werkwijze van slagers, die vroeger gewend waren om aan het einde van de week hun slagerij met behulp van een beetje gal van de geslachte dieren schoon te maken. „Gal heeft de eigenschap dat eiwitten erdoor worden opgelost en afgevoerd. Het heeft een ontvettende werking. Voor de zeep werd een beetje gal van een os gebruikt. Omdat ossen, in feite ge-

castreerde stieren, niet meer voorkomen, maken we nu gebruik van rundergal. Ik weet niet of er wel verschil is tussen ossengal of rundergal. Feit is dat het uitstekend werkt.”

De gal, nauwelijks één tot anderhalf procent van het geheel, wordt toegevoegd aan de zeep, die in korrelvorm uit Maleisië wordt ingevoerd. „Zeep wordt gemaakt door vetten of oliën met loog te verwarmen en in fabrieken om te zetten naar zeep in korrelvorm. Wij maken gebruik van plantaardig vet, afkomstig van bijvoorbeeld kokos- en palmbomen. Daardoor is het product volledig biologisch afbreekbaar. Voor goedkopere zeepproducten maken buitenlandse concurrenten vaak gebruik van dierlijke vetten. Omdat daar een dierlijk luchtje aan blijft hangen, moeten er vervolgens weer allerlei parfums aan worden toegevoegd. Wij gebruiken voor zeepdecoraties

ook geurtjes, maar dat kunnen ook plantaardige zijn, zoals lavendel.

Aan Ossengalzeep wordt het niet toegevoegd. Om te voorkomen dat de geur blijft hangen in kleding.”

Rode ster

De zeep met op de verpakking de bekende rode ster wordt na anderhalve eeuw nog steeds goed verkocht. Naast de bekende tablet is het ook in stick- en vloeibare vorm verkrijgbaar. Van Son schat

dat er jaarlijks tussen de 200.000 en 300.000 stukken over de toonbank gaan. In vloeibare vorm worden nog eens 150.000 flessen via groothandels afgezet. Het product is daardoor bij vrijwel iedere drogist verkrijgbaar en ligt in de schappen van de grotere supermarkten.

Volgens de bedrijfsleidster is Ossengalzeep in Nederland de enige serieuze vlekkenverwijderaar. „Het wordt gebruikt voor werkkleding, sportkleding, overal waar wordt geknoeid of waar zich lastige vlekken voordoen. Dat lukt bijna altijd. Het aantal mensen die ons benaderen omdat ze het niet voor elkaar krijgen iets schoon te maken, is op één hand te tellen.”

Bij Siderius werken ongeveer vijftientwintig mensen. Het bedrijf is de laatste jaren aanzienlijk gegroeid. Dat heeft niet alleen te maken met de productie van Ossengalzeep. Die beslaat slechts 15 procent van de omzet. Een ander deel van de productie bestaat uit het maken van allerlei soorten zeep met een voornamelijk decoratief karakter. In vele kleuren en vormen, van een eenvoudige roos tot en met een compleet schaakspel in zeep, worden op zes productielijnen dagelijks duizenden stukjes zeep vervaardigd. In het magazijn liggen de matrijzen, bestemd voor de verschillende vormen en maten, metershoog opgestapeld. Blijft de Ossengalzeep vooral in Nederland, de decoratieve stukken zeep vinden hun weg ook over de

„Vroeger waren er geen pompjes of wasmiddelen”

landgrenzen en worden zelfs in het Midden-Oosten en het Verre Oosten verkocht.

Vergroening

Behalve op zeep legt Siderius zich toe op bijzondere shampoos en schoonmaakproducten. „Dat zijn professionele producten die de consument meestal niet kent en ook niet ziet. Speciale schoonmaakmiddelen, ontvetters en ontkalkers voor kantoren en andere grote gebouwen. Afnemers zijn ook de bedrijven in de scheepvaart- en de automotivesector”, aldus Olga van Son.

De vergroening van de producten is een duidelijke trend, zo blijkt. In de afdeling schoonmaakartikelen rollen flessen met biologisch afbreekbare reiniger van chemische toiletten van de band. De schoonmaaktak van het bedrijf is goed voor de helft van de omzet.

Doordat Siderius een brede doelgroep bedient en nauwelijks luxe producten levert, wordt er maar weinig gemerkt van de crisis. „We zijn een gezond Hollands bedrijf, dat voor 2012 een verdere groei verwacht. We denken serieus na over verdere uitbreiding.”

